

La recerca a l'aula com a eina per a la transformació pedagògica i el desenvolupament professional com a docents

OLGA ESTEVE

UPF

PROFESSORA JUBILADA

Alguns dels vostres objectius en els avantprojectes. **Són tots iguals?**

- Fomentar l'aprenentatge col.laboratiu amb sentit
- Millorar la competència oral i la modalitat semipresencial a través de l'estratègia de la retroacció.
- Fomentar l'aprenentatge a través de l'aula STEM
- Millorar la cohesió social
- Millorar la competència comunicativa i lingüística
- Aconseguir la motivació de l'alumnat
- Estudiar l'avaluació de l'aprenentatge competencial
-

Aprofundim en aquest objectiu

Estudiar l'avaluació de l'aprenentatge competencial

- **Per què cal estudiar això?**
- **Què implica 'estudiar' un àmbit educatiu com ara aquest?**
- **Quin coneixement ens pot aportar exactament aquest estudi?**
- **En què ens pot ajudar el nou coneixement adquirit per a la nostra pràctica docent?**

Una consideració important

En la recerca a l'aula, els objectius pedagògics de millora **no** són objectius de recerca, però els resultats de la recerca han d'ajudar sempre a assolir els objectius pedagògics!

Un exemple

<https://drive.google.com/file/d/1w6Eu-Vh-YbCL225YvRa5bCnF-gw004k4/view>

Yolanda Menjibar, professora d'Alemany de l'EOI de
Barcelona-Drassanes

Evidència

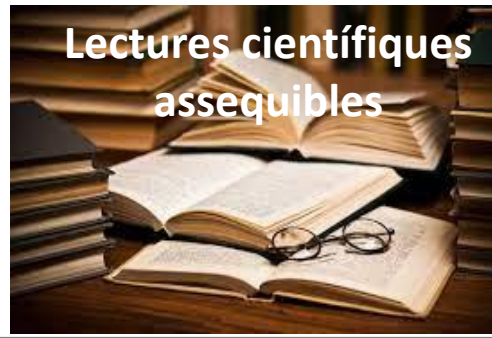
(...) Volem, en primer lloc, **mostrar un exemple d'activitat d'aula** on detectem una mancança en el disseny.

A una aula de nivell A1 d'alemany com a llengua estrangera volem aconseguir el següent objectiu comunicatiu: 'descriure per escrit la rutina diària'. Per això ens havien plantejat (...).

(...) però vam detectar que alguns alumnes preguntaven com podien expressar en alemany Quan, de fet, ja ho havíem explicat!!!

Amb aquestes reaccions **vam constatar que** realment, com a docents, ens havíem deixat alguna cosa al tinter!!

No ha hagut prou amb el que hem plantejat a l'alumnat, ja que amb els elements que tenia no ha estat capaç d'expressar allò que volia.

El que va passar a la nostra primera proposta didàctica va ser que en presentar tan sols el recurs (...) plantejàvem una visió parcial de la llengua. Només vam tenir en compte (...)

Aquest tipus de visió parcial, ha de poder comunicar amb riquesa de matisos, i, per tant, (...) **no garanteix el que perseguim, que és la comunicació genuïna en la nova llengua.** Si volem que l'alumnat sigui competent en la comunicació s'ha de poder acostar a la llengua en la seva globalitat.

1. Presa de consciència de l'essència del problema

Primeres preguntes que es va plantejar la docent

PREGUNTES D'AUTODIAGNOSI

- Com entenc jo / com entenem nosaltres el que és la comunicació genuïna?
- En quina mesura el nostre plantejament metodològic promou realment la comunicació genuïna? En què ho veig / veiem?

Preguntes de recerca que es va plantejar la docent

PREGUNTES DE RECERCA

- Com es manifesta exactament la comunicació genuïna en la llengua estrangera en el context de l'aula?
- **Quina incidència té el fet de promoure una comunicació genuïna a l'aula en l'expressió oral de l'alumnat en la nova llengua?**

A partir d'aquestes preguntes de recerca i de la lectura profunda d'uns articles científics la docent va identificar la necessitat de treballar en dos grans eixos:

- a. La llengua des d'una *perspectiva holística*
- b. L'enfocament de la gramàtica des del *Treball per conceptes* com a element decisiu per treballar la llengua d'una altra manera, respectant els trets de tota comunicació genuïna

2. Identificació d'*aspectes conceptuals* clau en les lectures que ajuden a revertir la situació i millorar l'aprenentatge de l'alumnat

Aquesta intervenció basada en (...) es va dur a terme el març del 2016 i les **mostres** que acabem de veure són de **produccions que es van realitzar just després del treball per conceptes**.

Una qüestió interessant a abordar era si els alumnes són capaços d'usar els patrons lingüístics a posteriori, en un altre context i sense les ajudes rebudes.

Per això es van tornar a **recollir** dades de les produccions que aquests grups van fer durant l'examen final, dos mesos més tard de la intervenció.

Per saber què va passar llegiu l'article!

**QUÈ HA FET EXACTAMENT AQUESTA
DOCENT? QUIN PROCÉS HA DUT A
TERME?**

Fases globals de la recerca a l'aula

a. **Observar de manera crítica** els processos que tenen lloc a l'aula, identificar una problemàtica o un aspecte a millorar evidenciable

b. **Estudiar a fons** el que s'amaga darrera de la problemàtica per tal de **comprendre** el problema i de **visualitzar** maneres de millorar la situació

c. Fer **canvis metodològics fonamentats** a partir del treball a b) , implementar els canvis i **analitzar el seu impacte** en els aprenentatges de l'alumnat

Es tracta d'un procés cíclic

ASPECTES CLAU DE TOTA RECERCA A L'AULA

1. Preguntes didàctiques vs. Preguntes de recerca

Les preguntes didàctiques estan sempre relacionades amb un **com modal**: a totes elles subjauen qüestions orientades directament cap a la transposició didàctica, com, per exemple:

- *Com puc promoure l'autonomia de l'aprenent?*
- *Com puc motivar millor els meus alumnes?, i similars .*

Com es desprèn d'aquests exemples, les preguntes didàctiques demanen una solució pràctica immediata per a la seva incorporació directa a l'aula.

Alguns exemples de preguntes de recerca que obliguen a cercar evidències

- Quina és la percepció dels alumnes en relació amb la manera de treballar la gramàtica a classe?
- Quins efectes té l'ús continuat de rúbriques d'avaluació en l'autoregulació de l'aprenent?
- Quina incidència tenen les activitats competencials en la motivació de l'alumnat?
- Com repercuteix l'avaluació formadora en la percepció que els alumnes tenen sobre el mereixement de la seva qualificació i el concepte d'avaluació?

Preguntes de recerca

A diferència de les preguntes didàctiques, la funció de les preguntes de recerca és, d'una banda, **ajudar a aclarir el que s'amaga darrere** de cada actuació i reacció. Mostren, en aquest sentit, un interrogant sobre el fenomen mateix i demanen un raonament profund sobre el què i el perquè de les coses.

D'altra banda, la seva funció és **ajudar a determinar el tipus d'evidències** que han de ser objecte d'anàlisi. Els resultats d'aquesta anàlisi donarà compte de la incidència, és a dir, de l'impacte de l'acció pedagògica en els aprenentatges i actituds de l'alumnat. En aquest sentit, l'anàlisi de les evidències esdevé una **eina d'avaluació** de resultats.

2. Evidències

Les evidències són senyals contrastats que permeten relacionar els elements o fets. Quan es parla d'evidència es determina la certesa d'una cosa.

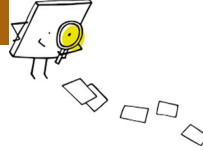
Les evidències poden convertir els indicis o les percepcions en arguments científics que confirmen o descarten la hipòtesi sobre la qual es treballava.

Possibles evidències

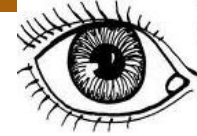
- Una **reformulació** d'alguna activitat d'aula acompanyada de reflexions sobre els canvis introduïts així com d'algun 'producte' de l'alumnat que mostri els efectes del canvi.
- **Enregistraments** de la pròpia actuació a l'aula (abans i després de la recerca formativa) amb explicacions sobre els canvis introduïts.
- **Document escrit** amb la planificació modificada d'un curs o d'alguna activitat d'aula i amb la seva justificació
- **Informe reflexiu** sobre els resultats de qüestionaris elaborats pel professor / a per extreure informació sobre la marxa de les classes.
- **Dossier amb exemples comentats** de treballs dels alumnes (escrits individuals, o tasques o projectes col·lectius) arran de la nova metodologia emprada.
- **Enregistrament** d'una sessió de tutoria als alumnes i comentaris escrits al voltant del que es visualitza sobre la pròpia actuació
- **Dossier comentat** amb exemples d'exàmens elaborats per l'interessat.

3. En la recerca a l'aula és tracta d'un procés sistematitzat que implica dur a terme *cicles de recerca-acció*

7. ANALITZAR ELS EFECTES DE LA NOVA ACCIÓ PEDAGÒGICA A PARTIR D'EVIDÈNCIES I EN TERMES D'IMPACTE I DE TRANSFERÈNCIA

1. OBSERVAR I PRENDRE CONSCIÈNCIA DE LA PRÒPIA MANERA DE FER I PENSAR

6. IMPLEMENTAR LA NOVA ACCIÓ PEDAGÒGICA A L'AULA / AULES

5. CREAR CONJUNTAMENT UNS CRITERIS PER A ELABORAR UNA NOVA ACCIÓ PEDAGÒGICA, FONAMENTATS EN EL RESULTAT DEL TREBALL AMB LA TEORIA

Criteris d'avaluació de:	E	A	P	N	Recomanacions per millorar
Realitzo tots els experiments tan bé com puc (Han fet (objectiu))					
Heu explicat per què ho heu fet de la manera que heu fet (Què heu i per què)					
Heu explicat les raons del vostre treball al que heu observat (per què pensau) heu utilitzat el vocabulari científic.					
L'aplicació ha estat motivadora i heu après bona informació d'un treball que és el resultat d'un treball en equip					

4. CERCAR RESPOSTES I ELEMENTS CLAU PER AVANÇAR EN ELS SABERS TEÒRICS I/O PRÀCTICO-TEÒRICS (ESTUDIANT A FONS, PER EXEMPLE, LES ESTRATÈGIES HITS)

TEORIA >>> FUNCIONES PRINCIPALES

3. 'ESMICOLAR' EL SIGNIFICAT QUE CADASCÚ ATORGA A ALLÒ QUE S'HA SELECCIONAT COM A ÀMBIT DE MILLORA I COMPARTIR-LO. PLANTEJAR PREGUNTES DE RECERCA

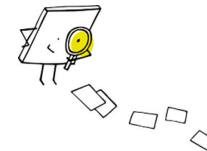
Com es desenvolupa linealment el cicle de recerca-acció?

Treball teòric (articles
científics) o pràctico-teòric
(estratègies HITS)

Han realitzat una
 recerca sobre
 necessitats per fer
 l'aprenentatge (per què?)
 Han explicat perquè ho han
 fet de la manera que ara
 han trobat (per què?)
 Han explicat les raons del
 resultat obtingut i que només
 obtingut (per què?)
 Han utilitzat el vocabulari
 científic.
 L'aprenentatge ha estat
 motivador i fàcil amb bona
 entenció.
 D'una manera que és el resultat
 d'un treball en equip.

Criteris d'avaluació de E	Av	Ap	N	Recomanacions per millorar
Han dit quin experiment han fet i per què l'han fet. (1 punt) Han explicat què necessiten per fer l'aprenentatge (per què?) Han explicat perquè ho han fet de la manera que ara han trobat (per què?) per què? Han explicat les raons del resultat obtingut i que només obtingut (per què?) Han utilitzat el vocabulari científic. L'aprenentatge ha estat motivador i fàcil amb bona entenció. D'una manera que és el resultat d'un treball en equip.				

CALENDARI FIX DE SESSIONS DE TREBALL AMB ASSESSOR/A I AUTÒNOM
De quatre a sis mesos per al primer cicle

Per finalizar. Desenvolupament professional vs. formació

Desenvolupament professional

Formació

